

T 166362

คำนวณเป็นจำนวนเงินที่แน่นอนได้ ซึ่งแม้จะมีมาตรา 444 วรรคสอง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เปิด โอกาสให้ศาลสงวนสิทธิที่จะแก้ไข คำพิพากษานั้น ได้ภายในระยะเวลาไม่เกินสองปี ซึ่งหมายความว่าหากข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เสียหายเปลี่ยนแปลงไป ศาลอาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนใหม่ได้ แต่ศาลจะใช้สิทธินี้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีพ้นวิสัยที่ศาลทราบได้ ซึ่งระยะเวลาสองปีดังกล่าวไม่อาจเยียวยาความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับจริง ๆ เนื่องจากโรคที่เกิดจากสารพิษนั้นใช้ระยะเวลาในการฟักตัวนานกว่าสองปี

ในการพิจารณาถึงหลักความเสียหายและการเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากมลพิษตามระบบกฎหมายไทย กฎหมายลักษณะละเมิดเป็นกฎหมายพื้นฐานที่นำมาปรับใช้รวมถึงการฟ้องคดีต่อหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ ในกรณีละเลยหรือเพิกเฉย ไม่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย แต่ความเสียหายที่เกิดขึ้นต้องมีลักษณะที่แน่นอนอัน ก่อให้เกิดความยุ่งยากขึ้นเมื่อพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากเหตุมลพิษในบางลักษณะที่อาจไม่ปรากฏผลขึ้นทันทีทันใด

ฉะนั้นประเทศไทยซึ่งถือว่าเป็นประเทศกำลังพัฒนาจึงเห็นควรให้มีการนำมาตรการต่าง ๆ ที่เคยใช้บังคับแล้วประสบความสำเร็จในต่างประเทศนำมาพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของไทยให้ลดน้อยลง กล่าวคือ

1. ควรบัญญัติกฎหมายรับรองในเรื่องสิทธิของผู้เสียหายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้มีความชัดเจนและครอบคลุมมากกว่านี้ โดยควรจะต้องถือหลักความเป็นผู้เสียหายตามหลักทฤษฎีสิทธิในสิ่งแวดล้อม

2. เห็นควรที่จะนำหลักกฎหมายของประเทศที่ใช้กฎหมาย Common Law ที่เรียกว่า“Class Action” มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทย แต่จำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาอย่างละเอียดรอบคอบถึงกระบวนการวิธีพิจารณาความ รวมถึงความรู้ความเข้าใจในการใช้สิทธิของประชาชนที่เป็นผู้เสียหาย

3. เห็นควรแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ให้มีบทบัญญัติกำหนดข้อสันนิษฐานเป็นคุณแก่โจทก์เกี่ยวกับหลักความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลว่า โจทก์มีหน้าที่นำสืบข้อเท็จจริงแต่เพียงให้เห็นว่าแหล่งกำเนิดมลพิษรายเดียวหรือหลายรายที่ถูกฟ้องเป็นจำเลยก่อให้เกิดหรือเป็น

แหล่งกำเนิดของการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของสารมลพิษชนิดที่สามารถก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ได้และโจทก์ได้รับความเสียหายจากมลพิษชนิดนั้นจริง หลังจากนั้นก็เป็นการผลิตภาระการพิสูจน์ให้จำเลยต้องพิสูจน์ให้เห็นว่า แม้ตนปล่อยสารมลพิษชนิดนั้นออกมาแต่ความเสียหายที่โจทก์ได้รับมิได้เกิดจากการปล่อยมลพิษของตน มิฉะนั้นก็ไม่สามารถหลุดพ้นจากความรับผิดชอบไปได้ และให้มีการตั้งผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมหรือเกี่ยวข้องเพื่อเป็นที่ปรึกษาในการเตรียมคดี

4. ควรมีการบัญญัติในการกำหนดค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนไว้เป็นการเฉพาะ โดยมีต้องอาศัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เนื่องจากความเสียหายที่ได้รับจากการแพร่กระจายของมลพิษจะมีลักษณะที่แตกต่างจากความเสียหายอื่นโดยทั่วไป ดังที่เคยกล่าวไว้แล้ว ดังนั้นเพื่อให้ผู้เสียหายได้รับการชดเชยค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนอย่างเป็นธรรมและสะดวกยิ่งขึ้น กฎหมายฉบับนี้จึงควรบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้เป็นการเฉพาะ และให้มีการกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษทางแพ่ง เพื่อให้ผู้ครอบครองมลพิษตระหนักถึงผลร้ายจากการละเลยเพิกเฉย

5. เห็นควรให้รัฐเข้ามามีส่วนช่วยเหลือประชาชน โดยจัดตั้งองค์กรพิเศษขึ้นมาทำหน้าที่ช่วยเหลือโดยให้พนักงานอัยการซึ่งเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมีอำนาจเข้าไปดำเนินคดีอันเกี่ยวกับมลพิษในสิ่งแวดล้อมแทนผู้ได้รับความเสียหาย รวมทั้งการงดเว้นไม่ต้องเรียกค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีอีกด้วย

6. เห็นควรขยายขอบเขตหรือวัตถุประสงค์ของกองทุนสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมไปถึงการคุ้มครองและเยียวยาผู้ที่ได้รับความเสียหายจากมลพิษสิ่งแวดล้อม โดยผู้ที่เสียหายไม่จำเป็นต้องไปฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาลเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ก่อให้เกิดความเสียหาย และเพิ่มเติมในส่วนของแหล่งเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 22 ควรจะขยายขอบเขตออกไปโดยให้ผู้ก่อมลพิษเข้ามามีส่วนรับผิดชอบโดยตรงด้วยว่าแหล่งเงินกองทุนควรจะมาจากการเรียกเก็บภาษีจากผู้ประกอบการที่มีธุรกิจที่ก่อให้เกิดมลพิษนั้น ๆ ด้วย

ABSTRACT

TE 166362

Thesis Title : Legal Measures in Claiming Damages Arising
from the Spreading of Pollution

Student's Name : Miss Sudarat Chancharoen

Degree Sought : Master of Laws

Academic Year : 2004

Advisory Committee :

1. Assoc. Prof. Suksamai Suttibodee   Chairperson
2. Mr. Amnart Netayasupha

Pollution has been a serious problem which effects the well-being of the people all over the world including Thailand. Due to the rapid growth of commercial industries and the increase in population, the great consumption of natural resources is unavoidable and this consumption produces a great deal of toxic waste and pollution. In addition, due to the expansion of the industries, a large amount of chemicals and toxic materials have been imported for industrial use. These chemicals and materials produce adverse effects upon the environment and variations in the ecological system, as well as health problems for the people. Different measures have been employed to solve pollution problems. These measures include government administrative procedures, the claiming of damages under wrongful actions of the Civil and Commercial Code, the principle of strict liability, civil liability under the National Promotion and Conservation

of the Quality of the Environment Act B.E. 2535. Also, criminal sanctions are available for those who cause pollution.

However, there are certain limitations on these measures because the extent of damages is difficult to be accurately measured, even though Section 444 paragraph 2 of the Civil and Commercial Code gives the Court the power for a period of no more than two years to amend its decisions and to revise the amount of damages awarded if the Court finds that the circumstances related to the injured persons have changed. However, the Court will use such measures only when the Court cannot foresee the consequences of the damages. In fact, a period of two years would not be adequate under some circumstances to remedy the injured persons since some symptoms of toxicological illness are apparent only after a period of two years.

The Civil and Commercial Code, specifically the provisions related to wrongful acts, can be said to be the law which is used to determine the fault and remedy afforded to those who are affected by the pollution. The injured person may also file a case with the responsible government authorities which ensure compliance with the law and enforce the law against those who violate the law. However, the uncertainty of the damages might create some problems since some damage may not be ascertained until a long period of time has passed.

Therefore, Thailand which is considered to be a developing country, should employ the measures found to be successful in other countries to solve the problems of pollution. It is suggested that:

TE 166362

1. There should be legislation with a wider scope which clearly guarantees the rights of the people who suffer from pollution under the principle of the right to a clean and safe environment.

2. The common law procedural rule of “Class Action” should be brought to apply to cases arising in Thai courts. However, such a procedure should be carefully studied so that the injured parties can be fully aware of their rights.

3. The National Promotion and Conservation of the Quality of the Environment Act B.E. 2535 should be revised to create a presumption in favor of the plaintiff who will have the burden of proof that the defendant has caused the spreading of the pollution which damages the plaintiff. After that the defendant has the burden of proof to show that the pollution was not the cause of the plaintiff's injuries or damage; otherwise, the defendant would not be relieved of his responsibility. Experts in environmental issues or other related areas should be appointed as consultants for the preparation of the legal actions.

4. There should be a remedy in the form of special damages other than those provided in the Civil and Commercial Code because the damage arising from the spreading of pollution has a nature different from other wrongful actions as before-mentioned. In order to enable the injured person to obtain a more equitable and speedy remedy, a specific provision in this regard should also be provided. In addition, punitive damages should be available as a measure against the possessors of any toxicological materials who choose to ignore the adverse consequences of the pollution.

TE 166362

5. The State should set up a special agency to provide assistance to the public by appointing a public prosecutor to represent the injured person in environmental pollution proceedings without the injured person paying court fees and expenses in taking court actions.

6. The scope and objectives of the Environmental Fund should be expanded to protect and award a remedy to those who are injured by the pollution without having to file their cases with the court seeking damages from the violators. Section 22 of the National. Promotion and Conservation of the Quality of the Environment Act B.E. 2535 which relates to the Environment Fund should be expanded to require the violators of environment standards to make contribution to the Fund. Business establishments which are prone to create pollution should be required to pay surcharge to the Environment Fund.